

PAD Palatt

Venczel Frigyes 5.1

Hogyha jó a december, fázik minden kis ember...

tartalom

DECEMBER

Fejes Anna Zsófia 3.s

- 3 Irinyi gyufája
- 4 Sír a vakond
- 5-9 Szlovénia 2011
- 10-11 Karácsonyfa-oldalak

AMIRE BÜSZKÉK LEHETÜNK

Irinyi gyufája

Irinyi János nevéhez fűződik a gyufa feltalálása. Gyufa már korábban is készült ugyan, de nem volt biztonságos, ezért szinte használhatatlan volt. Irinyi Bécsben tanult, és egy sikertelen kísérlet után merült fel benne, hogy miként lehetne zajtalan és biztonságos gyufát készíteni. (Akkoriban még nagy hang és láng kíséretében, szinte robbanva gyulladtak a gyufák.) Irinyi ötlete volt, hogy a gyufa fejében lévő fehérfoszfort nem kálium-kloráttal, hanem ólom-dioxiddal kellene keverni. Így jutott el a mai biztonságos gyufa őséhez. A tűz, a tűzgyújtás az emberiség legősibb problémája. Ahogy víz nélkül nem tudjuk élni az életünket, úgy tűz nélkül sem. Az ételek és az eszközök elkészítéséhez, a melegedéshez, a világításhoz tüzet kell rakni. S ha ez már sikerült, és az ember ismerte a módját, olyan eszközt akart, amivel bárhol, bármikor meg lehetett ismételni ezt a műveletet. Sikerült is neki.

Fehér Tamás 7.t

Irinyi János, a gyufa feltalálója

Egy szál áthelyezésével az egyenlet helyes lesz.

SÍR A KISVAKOND

2011. november 30-án elhunyt a cseh rajzfilmkészítő: Zdenek Miler. 1921. február 21-én született Hladnában, Csehországban. Gyerekként szívesen festett, később grafikusképzőben tanult, majd Képzőművészeti Főiskolára járt. 1942-ben kezdett dolgozni egy filmstúdióban. A 2. világháború után rajzfilmstúdiónál dolgozott, utána szerző, rendező, végül cégvezető lett. 1954-ben kapott megbízást, hogy készítsen oktatófilmet gyerekeknek a textiliparról, a ruha-gyártásról. A legenda szerint egy esti sétán megbotlott egy vakondtúrásban, és akkor jött az ötlet, hogy milyen figurát rajzoljon. A kisvakond csehül: Krtek. 1956-ban mutatták be az első részt A vakond nadrágja címmel, mellyel rögtön elnyerte a Velencei Filmfesztivál Ezüstoroszlán díját. Ezt még kb. 60 rész követte, és a Krtek 80 országban lett kedvelt mesefigura. Zdenek Miler 2006-ban életmű díjat kapott Csehországban. „Sok időmbe tellett, mire rájöttem, hogy a Kisvakonddal valójában magamat rajzolom. Ő az ideál, akinek lennem kéne, de nem érek fel az ideálhoz.”- mondta Zdanek Miler.

Odor Fanni. 7.t

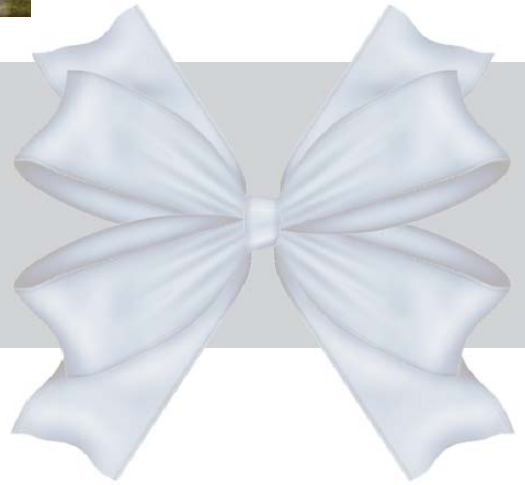
Zdenek Miler

“Volt egyszer egy földkupac. Ez a földkupac elkezdett izegni-mozogni, mintha mancsa lenne. És bizony nemcsak mancsa volt, hanem orra is. Nahát, hisz ez a vakond! - Tessék itt vagyok! - kászálódott elő. - És itt vannak a kincseim is, amiket mind a föld alatt találtam”- kezdődik a mese, A Vakond nadrágja.

SZLOVÉNIA 2011

VILÁGJÁRÓK

A Vajda Péter Ének-zenei Általános és Sportiskola 1996 óta ápol szoros kapcsolatot olaszországi testvériskolájával, a cerchio Dante Alighieri Intézménnyel. Sem a pedagógusok, sem a gyerekek számára nem ismeretlen tehát a nemzetközi kapcsolatok világa. Az idei tanévtől újabb országok, újabb intézmények, újabb emberek kapcsolódnak be a Vajda és a nagyvilág kapcsolatába, hiszen az Európai Unió "Egész életen át tartó tanulás" programján belül az iskola 20.000 Eurót (közel 6 millió forintot) nyert multilaterális iskolai együttműködésekre. A két évig tartó projektben a németországi Grosskorbethában lévő Private Allgemeinbildende Schulen és a szlovéniai Mariborban található Osnovna šola Franceta Prešerna alkot a Vajdával egy konzorciumot. A Comenius Projektekben évről évre óvodák és iskolák ezrei fognak össze, és egyenrangú partnerként működnek együtt szerte Európában azért, hogy egy általuk közösen kidolgozott projektet minél eredményesebben valósítsanak meg. Ezekben a nemzetközi együttműködésekben a közoktatási intézmények diákjai, tanárai, nevelői, munkatársai folyamatosan tartják a kapcsolatot egymással, közösen dolgoznak a pályázatban vállalt feladatok teljesítésén. A projekt része az is,

hogy a partnereknek időnként személyesen is találkozniuk kell, így lehetőségük nyílik jobban megismerni egymást. A projekt munkanyelve az angol, de a német nyelvet tanuló gyerekeknek is lehetőségük nyílik anyanyelvi környezetben gyakorolni a tanult idegen nyelvet. A konzorcium együttműködését a Vajda iskola koordinálja, Uttry Orsolya angol nyelvtanár vezetésével. A kétéves projekt első találkozására 2011. november 28. és december 2. között került sor a szlovéniai Mariborban. Ebben a gyönyörű Dráva-parti kisvárosban nemcsak szlovén és német diákokkal és tanárokkal ismerkedhettünk meg, de részt vehettünk egy rendhagyó tanítási napon, maribori és ljubjanai városnézésen, kiránduláson is. Kénytelenek voltunk angolul kommunikálni, ha azt akartuk, hogy a szállodában, a menzán vagy a programokon megértsenek bennünket, angol nyelven hallgattuk az idegenvezetőt a ljubjanai várban, de a hét végére pár szót szlovénul is megtanultunk. Bemutattuk az idegen nyelven készített iskolabemutató filmünket, és egy fényképes-zenes prezentációval igyekeztünk kedvet csinálni külföldi barátainknak a márciusban esedékes magyarországi látogatáshoz.

Szontagh Pál

Maribor - németül Marburg an der Drau - 14 349 lakossal (2002) Ljubljana főváros után Szlovénia második legnagyobb városa. Fontos gazdasági és kulturális centrum, ezért joggal tekinthető Szlovénia második fővárosának.

Egyetemi város, katolikus érseki székhely. A történelmi Stájerországban, a Dráva partján, a Pohorje - hegy lábánál, a tengerszint felett 274 m magasan fekszik. Maribor a szlovén Alsó-Stájerország régió legnagyobb városa. A legközelebbi nagyváros a 60 km-rel északra fekvő osztrák Graz, amellyel szoros gazdasági és kulturális kapcsolatokat ápol. Magyarországon Szombathely a testvérvárosa. Első említése 1164-ből származik Marchburch (középfelnémet: határvár) formában. Neve is jelzi, hogy a német településterület szegélyén, határvidéken (Mark) helyezkedett el.

Szlovénia érdekessége, hogy négy nagy európai földrajzi régió találkozik itt: az Alpok, a Dinári-hegység, a Kárpát-medence és a Me-

diterránium. Az ország felét erdőség borítja, mellyel Szlovénia az előkelő harmadik helyen áll Európában, Finnország és Svédország után az erdőterületek nagyságát illetően. A volt jugoszláv tagköztársaságok közül Szlovénia került ki a háborús viszályokból a

legszerencsésében. Ásványi anyagokban, természeti értékekben gazdag, tengerpartja szép, nyugodt, városai a Habsburg és a Velencei Birodalom jellegzetes jegyeit őrzik. Szlovénia szinte egész területe hegyes-dombo, az ország területének több mint 90 százaléka 300 méterrel a tengerszint felett van, és felületének 50 százaléka mezőgazdasági művelés alatt áll. Gyakran találni Szlovéniában szőlőültetvényeket, szántókat. Az északnyugati területeken hegyvidéki, még az Adriai-tenger partvidéke és a Primorska régió mediterrán éghajlatú, a keleti területeken inkább kontinentális éghajlat uralkodik.

Forrás: Internet

SZLOVÉNIA

Az 5 órás út után megérkeztünk Mariborba. Elsőnek az iskolába mentünk be, ahol ebédtünk, majd körbevezettek az épületben. Ekkor ismertük meg Marietkát, a szlovén tanárnőt, aki szervezte az utunkat, majd busszal elmentünk a szállásunkhoz, a Hotel Orelnbe. Este a szlovén gyerekek mutatkoztak be nekünk tánccal, zenével, majd kis szendvicseket ettünk, voltak, amit közösen készítettünk el, és közben kiéltük a kreativitásunkat is. Pár szót váltottunk angolul a szlovénekkal és németekkel, de már fáradtak voltunk a csevegéshez. A második napon beosztottak minket csoportokba szlovén és német gyerekekkel, én Zalával és Melissával kerütem egybe. Egyszerű kérdéseket tettünk fel egymásnak, mint például: hány éves vagy, mi a kedvenc filmed, van kisállatod? Aztán elkalauzoltak minket egy parkba, majd egy akváriumba, ahol sokat nevtünk egy nagyon vicces fejtes vágóhalon. Aztán a polgármesteri hivatalba mentünk, majd ebéd az iskolában és további városnézés. Láttuk a legrégebbi szőlőtőkét (ami 400 éves), egy zsinagógát, és a piacleret. Az egész városnak van egy különleges hangulata, nagyon kellemes hely. A szálloda felé tartva az utcán Pali bácsival és Zsolt bácsival

énekeltünk. Régi magyar számok hangzottak el. Harmadik nap a csodás reggeli után buszra szálltunk, Ljubjana volt a cél. Libegővel felmentünk a várba, majd fagyoskodtunk az idegenvezetőre várva. Aztán a várost néztük meg gyorsan, majd visszaszálltunk a buszra. Megálltunk Celjében, ahol beültünk egy kávézóba, megittunk egy kapucsinót és ültünk is vissza. Pali bácsi szavaival élve „azért mentünk Celjébe, hogy elmenjünk onnan”. A kofeintől élénkebbek lettünk, így visszafelé énekeltünk is. A vacsoránál a németek elbúcsúztak, mivel másnap reggel indultak. Ajándékokat kaptunk, többek közt egy székert, ami mellett a szálló felé énekeltük a Csókirályt. A következő délelőttöt egy olyan suliban töltöttük, ahol tanulnak magyarul. Összesen 46 gyerek jár az iskolába és a legnagyobbak ötödikesek. Nagyon aranyosak voltak, jó volt látni, hogy mennyire nagy élvezettel tanulják a nyelvünket. Énekeltünk nekik, ők is nekünk, játszottunk velük. Az utolsó nap reggelén könnyes búcsút vettünk a várostól, új barátainktól, a hihetetlen ggeliktől és buszra szálltunk. 5 óra után itthon voltunk újra, és ezzel lezárul a történet.

Kerék Lilla 8.z

ÖT NAP = EGY HÉT

Hétfő

Felszálltunk a buszra, ami Szlovéniába vitt minket, pontosabban Mariborba. 5 óra út jó sok. Végre megérkeztünk Mariborba, és már mentünk is a leendő testvériskolába, ahol fogadtak minket és körbevezettek. Egy hotel-félében volt a szállásunk, és ott letettük a nehéz csomagokat. Pihentünk, aztán visszamentünk az iskolába vacsorázni. Utána sétáltunk egy nagyot. Mikor visszamentünk a szállásra, kiderült, hogy elvesztettem a pénztárcámat. Hát, teljesen kivoltam!

Kedd

De reggel az egyik gyerek megtalálta, hát kimondhatatlanul örültem, és gyorsan beraktam a szobába, amiben laktam egy másik gyerekkel. Amikor lementünk reggelizni még fokozódott az örömöm, mert svédasztalos reggeli volt, és az nagyon tetszett. Aztán ismerkedtünk a német és szlovén gyerekekkel angolul, és közben volt városnézés is. Ma is elmentünk vacsorázni az iskolába.

Szerda

Elmentünk Ljubljanába városnézési célból, és ott megnéztük a Ljubljanai várat. Az is király volt. Amivel felmernünk oda, az olyan, mint a sikló a Budai várhoz. De mivel a Maribor és a Ljubljana közötti út elég hosszú, kezdtünk visszamenni Mariborba. Ott volt egy pár óra szabadidőnk, mivel a szállás több olyan utcára nyílt, ahol lehetett valami ételt, italt, egyébmást vásárolni. Szinte mindenki kiment vásárolgatni. Azután, mint eddig, mentünk a suliba vacsizni.

Csütörtök

Felmásztunk egy szőlőhegyre, és ott megnéztünk egy templomot (ott készült az egyetlen önkioldós kép), utána visszamentünk az iskolába, és megebédeltünk (már többet nem mentünk vissza oda). Visszamentünk a szállásra, és mindenkivel elmentünk egy utolsó hosszú esti sétára. Ezen a napon jó sokáig fennmaradtam (23:45-ig).

Péntek

Sajnos elkövetkezett a legutolsó nap, de a reggeli most is felvidított (most ezen a reggeli jó sok gofrit ettem). Aztán nagy nehezen összecsomagoltam minden cuccomat, és még egy kicsit vásároltam. A csokiboltba mentem, ne mondják otthon, hogy semmit nem vettem nekik, és én is kíváncsi voltam az ottani csoki ízére. Legnagyobb bánatomra megjött a busz, és elindultunk hazafelé.

Kürtösi Simon 7.z

A KARÁCSONYFA

A fenyőfa eredetét Bálint Sándor népmondájában így írja le: Amikor Krisztus Urunk a földön járt, a gonosz emberek elől bujdosnia kellett. Az Úrnak ellenségei már nyomában voltak, mikor egy fenyőfához ért. Alig volt lombja, ezért ágai rejtették el Jézust, aki így meg is menekült. Az Úr most megáldotta a fenyőfát:

“Soha ne hullasd el a leveleidet. Akkor is virulj és zöldülj, amikor a többiek levéltelenül sorvadoznak. Te légy a legdélcegebb és legszívósabb minden társad között, élj meg mindenütt. Légy az emberek öröme, és emlékezetünkre rajtad gyűjtsanak karácsonyi gyertyát.”

A karácsony ma már mindannyiunknak az év egyik legnagyobb ünnepe, amely hosszú századok óta az egész világ számára ugyanazt jelenti, ugyanazokat a gondolatokat ébreszti az emberekben. A fenyő már az emberiség őskorában is mágikus jelkép volt. Örökzöld ágai hirdették a téli napforduló ígérését. Először az emberek borókát, fagyöngyöt, fenyőágot akasztottak fel otthonaikban a

mestergerendákra. Már a rómaiak is ajándékoztak egymásnak zöld ágacskákat. Az ősgermánok a fény tiszteletére mécsesekkel díszítették a fenyőágot. E szokásokkal rokon hazánkban a Borbála napi zöldág hajtatása. Később a zöld ágakat termékenységszimbólumokkal díszítették: tojás, alma, dió, mogyoró. A legtöbb német területen a karácsonyfának paradicsom volt a neve, hozzátartozott a középkori paradicsomjátékok kelteihez. Az angyalhaj, a fémgyöngy, papírlánc, a bibliai kígyót idézi a bűnbeesés idejéből. A fa alá tett ajándékokat ételeket a család eltávozott tagjainak szánták.

Az első karácsonyfáról Sebastian Brant német író emlékezik meg Strasbourgbán a 15. század végén. A Habsburg uralkodók Bécsben 1824 táján fenyőfa alatt ünnepelték a szentestét, egymásnak ajándékot adva. Hazánkban Bécsből a magyar arisztokrácia példája nyomán terjedt el. Magyarországon az első karácsonyfát valószínűleg Brunsvick Teréz állította Aszódon.

Fejes Anna Zsófia 3.s

KARÁCSONY A 3.s-BEN

Áll a fánk

s szenteste csönget a Jézuskánk
 körülvesz minket a szeretet,
 aznap este nincsen rossz gyerek.

Örül mindenki,
 a gyerekeknek mindig jut valami,
 Itt a sok cukor, ruha, minden,
 a Jézuskánk megajándékoz minket.

Darabos Sára

A tél

Zúzvara bukkan föl az ágakon,
 Le akar esni a hó,
 Szánkózunk és hógolyózunk,
 Barátokat hívunk és játszunk.

Téli tájkép

Az erdőben nagy a sürgés-forgás. Az állatok készülődnek egy szép és jó évszakra, a télre. A mókus makkot keres, a medve már szunyadozik. De nem csak az állatok, hanem a fák is készülnek a télre. A lombhullatók elhullajtják leveleiket, nem úgy, mint az örökzöldek. Mikor az első hópelyhek leesnek, már tudjuk, mindjárt havazik, és minden hóféhér lesz.

Darabos Vera

Az erdő télen

A szarvas is fázik, didereg az erdő,
 Fázik a cinege, eltűnik a fákon.
 Minden madár eleséget keres,
 De hiába, a tél hosszú,
 Minden állat elbújik,
 Csak a szarvas bóg, mert fázik.

Fejes Anna

KUTYA A HÓBAN

Kutya a hóban didereg
 fázik jobb mancsa, bal mancsa és kiscipője.
 Mije fázik még?
 Talán a kis füle vagy a farkincája?

Szalad a gazdihoz kapkodja kis lábát.
 Kiskutyája várja csak várja, jöjjön már az
 anyja.

Megjött, megjött mondta a kiskutya
 Anya fázol?

Gyere, bent van a meleg vacsora.

Mi a vacsora?

Pörköltnek a csontja.

Jaj, szaladjunk gyorsan, ez a legfinomabb
 vacsora.

Meg is ette vacsoráját

Ment aludni meleg

ágyikójába.

A fenyőfa meséje

Csak az ünnepi nevem a karácsonyfa, az igazi nevem: jegenyefenyő. Az ősvilágból való vagyok. Az egy réges-régi világ, amikor még emberek sem voltak, csak zuzmók, mohák, hatalmas levelű páfrányok. De aztán megjelent az ember, és megszeretett. Könnyű faragni belőlem mindenfélét. Törzsem a bőröm alatt szép fehér és sárgás színű. Sokféle rokonom van, például az erdeifenyő, a feketefenyő, a vörösfenyő, vagy a szép nevű lucfenyő. Az én törzsemből sok mindent készítenek. Cölöpfákat, állványokat, és még hajókat is. De legeslegjobban annak örülök, hogy orgonasípokat készít belőlem az ember. Ha karácsonyfa leszek, legfőképpen a gyerekeknek okozok örömet. Ilyenkor feldíszítenek minden széppel és jóval, csilingelnek a csengettyűim, és száll az orgona hangja, az emberek pedig boldog szívvel hallgatják a béke és szeretet muzsikáját: "Kis karácsony, nagy karácsony..."

Kiss Dénes nyomán

ANGYALOK ÜNNEPE

Te nem látod, nem hallod,
De ott vannak körülötted, s
énekelnek gyönyörű dalt
Istennek s fiának.

Készülődnek a szép karácsony
estjére. Estjére, estjére, kará-
csony estjére.

Ugyan mire készülődne egy
egész angyalsereg?
Harcra? Háborúra?

Ugyan, ugyan: csak karácsony
estjére.

Bagi Amanda 5.z

Minden kedves olvasónknak,
szép karácsonyi ünnepeket
kívánunk!

Kiadja: Alapítvány a Vajda Péter Utcai Általános Iskoláért

Főszerkesztő: Szilvay Gáborné

Tördelő szerkesztő: Sipeki Ágnes

Cím: 1089 Budapest, Vajda P. u. 25-31.

Tel.: 333-4913